

Materiał opracowany na potrzeby projektu „W stronę skutecznego modelu partycypacji obywatelskiej” realizowanego w ramach programu Obywatele dla Demokracji, finansowanego z Funduszy EOG

Społeczne uczestnictwo osób dotkniętych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym

„Zabierz głos i przyłącz się do naszej walki”

EAPN PORTUGAL

EAPN jest skrótom od angielskich słów *European Anti Poverty Network* (Europejska Sieć Przeciwdziałania Ubóstwu). To nazwa organizacji *non-profit* założonej w Brukseli w roku 1990. Organizacja ta posiada swoje przedstawicielstwa w 30 krajach, jednym z nich jest Portugalia. EAPN Portugal jest organizacją pożytku publicznego, która rozpoczęła swoją działalność ponad 20 lat temu (17 grudnia 1991), a w roku 1995 uzyskała status Organizacji Pozarządowej na rzecz Rozwoju. Siedziba główna EAPN Portugal mieści się w Porto, jednak działalność prowadzona jest na terenie całego kraju za pośrednictwem 18 Ośrodków Regionalnych.

MISJA

Misja organizacji polega na tworzeniu społeczeństwa bardziej sprawiedliwego i solidarnego, w którym wszyscy są odpowiedzialni za zapewnienie każdemu z obywateli dostępu do godziwego życia, opartego o poszanowanie Praw Człowieka oraz możliwość pełnego korzystania z obywatelskiego prawa do informacji, uczestnictwa i integracji.

KONTEKST DZIAŁAŃ

Idea uczestnictwa osób dotkniętych ubóstwem i wykluczeniem społecznym leży u podstaw filozofii myśli oraz działań EAPN Portugal (*Oddanie głosu osobom, które zazwyczaj są go pozbawione*). Rozumiemy uczestnictwo po pierwsze jako aktywny udział obywateli w kształtowaniu otaczającej ich rzeczywistości i po drugie jako dynamikę wzajemnej zmiany polegającą na obopólnym oddziaływaniu uczestników oraz „celu”, do którego dążą. Dzięki temu stają się oni „częścią” procesu i realizują ideę uczestnictwa na różnych płaszczyznach (m.in. społecznej, kulturowej, politycznej i ekonomicznej). Jednak idea uczestnictwa nie ogranicza się do dostępu do informacji i wyrażania własnej opinii w różnych kwestiach. Polega ona na dokonywaniu zmian w otaczającej nas rzeczywistości i, przede wszystkim, w nas samych. Bycie aktywnym obywatelem zależy nie tylko od naszej dobrej woli i gotowości do uczestnictwa, lecz również od całej serii uwarunkowań społecznych, kulturowych, ekonomicznych i politycznych mających wpływ na naszą postawę. Uczynienie z procesu uczestnictwa drogi prowadzącej do społecznej integracji obywateli wymaga zapewnienia na wszystkich płaszczyznach warunków sprzyjających wypracowaniu

i rozwojowi postaw doceniających aktywne obywatelstwo, co przekłada się na działania oparte na współpracy i integracji. Dlatego też musimy stwarzać szanse i warunki, które pozwolą obywatelom na aktywny udział w dialogu i w procesie ich własnej integracji ze społeczeństwem, którego są częścią. Idea uczestnictwa jako strategii walki z ubóstwem nie może być rozumiana jako sporadyczne działania czy inicjatywy, w których biorą udział osoby w trudnej sytuacji społecznej. Uważamy, że zadanie organizacji społecznych polega na wdrażaniu metodologii sprzyjającej realnemu uczestnictwu tej części społeczeństwa i uaktywniającej je. W obecnych czasach działania społeczne polegają na dzieleniu się „władzą” z docelowymi grupami społeczeństwa. Dzięki temu wyposażamy je w narzędzia, których potrzebują do osiągnięcia pewnej autonomii w rozwiązywaniu własnych problemów, podejmowaniu świadomych wyborów i w procesie podejmowania decyzji. Integracja musi zatem opierać się na ścisłym dialogu z osobami doświadczającymi trudnej sytuacji społecznej. W przeciwnym razie będziemy stale dywagowali na temat problemów, których właściwie nie znamy, nie doświadczamy i nie rozumiemy. Idea uczestnictwa jest nieustającym wyzwaniem, ponieważ wiemy, że nie da się jej zrealizować ani zmierzyć, do jakiego stopnia została wdrożona w trakcie jednego, okazjonalnego wydarzenia. Należy ją budować i umacniać w sposób ciągły i systematyczny.

RADY OBYWATELSKIE: KRAJOWA RADA KONSULTACYJNA I LOKALNE RADY KONSULTACYJNE

EAPN Portugal wspiera postawy obywatelskie oraz ideę uczestnictwa osób, które doświadczają lub w przeszłości doświadczyły ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego. Wsparcie to realizowane jest za pośrednictwem ruchów obywatelskich, zarówno na poziomie regionalnym (Lokalne Rady Konsultacyjne), krajowym (Krajowa Rada Konsultacyjna), jak i europejskim (uczestnictwo w Europejskim Spotkaniu Osób dotkniętych Ubóstwem i Wykluczeniem Społecznym organizowanym od roku 2001). Zarówno Krajowa Rada Konsultacyjna, jak i poszczególne Lokalne Rady Konsultacyjne są owocem działalności EAPN Portugal zapoczątkowanej w roku 2002. Wtedy to po raz pierwszy zorganizowaliśmy konsultacje, w ramach których wysłuchaliśmy opinii osób korzystających ze świadczeń socjalnych w formie tzw. Minimalnego Dochodu Gwarantowanego. Od roku 2009 to właśnie ta grupa obywateli traktowana jest priorytetowo w procesie realizacji misji naszej organizacji.

GŁÓWNE CELE

Stworzenie odpowiednich warunków dla grupy obywateli z różnych zakątków kraju, którzy doświadczają lub w przeszłości doświadczyli ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego, aby mogli oni:

- zabierać głos w sprawie swojej własnej sytuacji, potrzeb, priorytetów i jakości ich życia oraz w sprawie rozwiązań z zakresu polityki społecznej;
- określić trudności i strategie rozwiązywania doświadczanych problemów oraz identyfikować priorytetowe obszary działania;
- brać aktywny udział w życiu politycznym i w dialogu dotyczącym rozwiązań mających wpływ na ich życie;
- aktywnie uczestniczyć, wspólnie z EAPN Portugal, w walce z ubóstwem i wykluczeniem społecznym (to oni w tej walce są głównymi zainteresowanymi) poprzez identyfikację nowych strategii i sposobów oceny rozwiązań z zakresu polityki społecznej, jak również poprzez prowadzenie lobbingu skierowanego do organów władzy;
- współdziałać z EAPN Portugal w procesach monitorowania oraz bezpośredniej lub pośredniej oceny działań prowadzonych na poziomie krajowym, poprzez szerzenie informacji, organizację szkoleń, realizację badań oraz wspólne planowanie działań mających na celu zwalczanie ubóstwa i wykluczenia społecznego.

KRAJOWA RADA KONSULTACYJNA (KRK)

KRK składa się z pojedynczych przedstawicieli wyznaczanych przez poszczególne Lokalne Rady Konsultacyjne. Praca monitorowana jest przez zespół techniczny z Departamentu ds. Rozwoju i Szkoleń EAPN Portugal.

LOKALNA RADA KONSULTACYJNA (LRK)

W skład Lokalnych Rad Konsultacyjnych wchodzi obywatele, którzy znajdują się lub w przeszłości znaleźli się w trudnej sytuacji społecznej, identyfikują się z celami EAPN PT oraz dobrowolnie chcą włączyć się w walkę z ubóstwem i wykluczeniem społecznym. Praca monitorowana jest przez pracownika EAPN Portugal z danego regionu.

PROFIL UCZESTNIKÓW

- Identyfikują się z misją EAPN Portugal, z jej wartościami i zasadami działania;
- Podzielają cele poszczególnych Lokalnych Rad Obywatelskich i identyfikują się z nimi;
- Doświadczyli lub doświadczają trudnej sytuacji społecznej;
- Dysponują czasem potrzebnym do uczestnictwa w zebraniach i zaplanowanych działaniach;
- Posiadają predyspozycje do pracy w grupie.

PRZYKŁADY PROWADZONYCH DZIAŁAŃ:

- Planowanie, organizacja i udział w seminariach, warsztatach, akcjach szkoleniowych i informacyjnych oraz w innych inicjatywach organizowanych przez EAPN Portugal;
- Planowanie, organizacja i udział w krajowych forach osób dotkniętych ubóstwem i/lub wykluczeniem społecznym;
- Stworzenie i wykorzystanie instrumentów uwrażliwiania społeczeństwa na problematykę ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego;
- Ocena rozwiązań z zakresu polityki społecznej oraz opracowanie propozycji/zaleceń dotyczących możliwych ulepszeń w oparciu o wspólnie przeprowadzoną analizę i/lub inne stosowne metodologie;
- Uczestnictwo w europejskich spotkaniach osób dotkniętych ubóstwem oraz w innych wydarzeniach i projektach o zasięgu krajowym i międzynarodowym;
- Realizacja innych działań, sporadycznych bądź cyklicznych, skupionych na problematyce ubóstwa i/lub wykluczenia społecznego lub działań z innych dziedzin związanych ze wzmocnieniem pozycji społecznej oraz z ogólnie pojętą integracją obywateli z grupy docelowej, zgodnie z misją EAPN Portugal.

DANE KONTAKTOWE:

Departament ds. Rozwoju i Szkoleń

Ana Lopes (ana.lopes@eapn.pt)

Júlio Paiva (julio.paiva@eapn.pt)

Maria José Vicente (mj.vicente@eapn.pt)